

ΜΑΡΙΑ ΠΟΛΥΔΟΥΡΗ, «ΡΟΜΑΝΤΣΟ»

(Μυθιστόρημα, 1926)

Γιώργος Αράγης

Τό μυθιστόρημα αυτό άδικήθηκε από τίς περιστάσεις. Ή Πολυδούρη τό έγραφε τό 1926 κάπου κοντά στό Αίγιο κι έπειτα, αφήνοντάς το σέ χέρια φίλων της νά τό προωθήσουν πρός έκδοση, έφυγε γιά τό Παρίσι. Δύο έκδότες, στους όποιους άπευθύνθηκαν οί φίλοι της, άρνήθηκαν νά τό τυπώσουν. Έκτοτε, μετά τόν πρόωρο θάνατο τής ποιήτριας, έμεινε στά κατάλοιπά της. Στήν πρώτη έκδοση τών Άπάντων¹ της δέν συμπεριλήφτηκε. Δημοσιεύτηκε όμως στή δεύτερη έκδοση τών Άπάντων², όπου βρίσκουμε τήν άκόλουθη παρατήρηση του έπιμελητή. «Άλλά ό,τι δίστασε νά πεί μέ τήν ποιήσή της, δέ δεσμεύεται νά τό πεί μέ τόν πεζό λόγο. Έλάχιστα στό ήμερολόγιο και πολύ περισσότερο στήν άτιτλη νουβέλα της δίνει αρκετά στοιχεία γιά τή νοστοροπία και τό κλίμα τής έποχής, σαρκάζοντας τίς συμβατικότητές της. Σέ αυτό, άλλωστε, όφείλεται και ή κάποια άξία του αδύνατου πεζογραφήματος, πού πρέπει νά γράφτηκε τό καλοκαίρι του '26, όταν ή ποιήτρια παραθέριζε στή Φτέρη του Αιγίου.»³ Τό 2014 έχουμε επανέκδοση του μυθιστορήματος, από τή Χριστίνα Ντουινά, μέ τίτλο *Ρομάντσο*.⁴ Έχει σημασία νά δούμε μερικά σημεία από τήν «Είσαγωγή» τής έπιμελήτριας.

«Στήν παρούσα έκδοση συγκεντρώνονται γιά πρώτη φορά σέ χωριστό τόμο όλα τά εύρισκόμενα πεζά τής Μαρίας Πολυδούρη. Πρόκειται γιά μία ομάδα κειμένων πού άνήκουν σέ διαφορετικά είδη: μυθιστόρημα, ήμερολόγιο, αυτοβιογραφία, έπιστολική πεζογραφία, άλλα ολοκληρωμένα και άλλα ήμιτελή. Χωρίς άμφιβολία τό πιό σημαντικό ανάμεσα στα πεζά της είναι τό μυθιστόρημα πού έγραψε τό 1926 σέ ήλικία εικοσιτεσσάρων χρόνων και τό όποιο, σύμφωνα μέ τά καινούργια στοιχεία τής έρευνας, προόριζε γιά έκδοση. Ίσως μάλιστα άν αυτό τό νεανικό, αλλά πολύ ενδιαφέρον, έργο έκδιόταν στήν ώρα του, όπως ή ίδια έπιθυμούσε, ή θέση της στήν ιστορία τής λογοτεχνίας μας θά ήταν διαφορετική».⁵ «...και άν τά ποιήματά της μέ τήν ένότητα του ύφους, τήν ειλικρίνεια του αισθήματος και τήν καλλιτεχνική ώριμότητα είναι αυτά πού κυρίως καταξιώνουν τήν ποιήτρια, θεωρώ ότι τό μυθιστόρημά της άξίζει μία επανεκτίμηση. Γιατί ή πρωτοποριακή γραφή του *Ρομάντσου* τής Πολυδούρη συνιστά ένα πρώιμο δείγμα τής νεωτερικής στροφής του σύγχρονου έλληνικού μυθιστορήματος».⁶ «Τό νεανικό αυτό έργο τής Πολυδούρη, παρά τίς έπιμέρους άστοχίες του, είναι ένα έξαιρετικά ενδιαφέρον έγχείρημα πού χαρακτηρίζεται από πρωτοτυπία και άφηγηματική τόλμη, και